

ความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากร ต่อการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

เพ็ญศรี จิงธนาเจริญเลิศ วท.ม.* ภัชญา ชงศิตา รป.ม.*

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาถึงความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุ ตำแหน่งตามสายบังคับบัญชา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (descriptive research) รวบรวมข้อมูลจากบุคลากรที่ปฏิบัติงานจริง ในปีการศึกษา 2553 จำนวน 70 คน ประกอบด้วยบุคลากรระดับผู้บริหาร ระดับปฏิบัติการ และเจ้าหน้าที่ เครื่องมือวิจัยประกอบด้วย แบบบันทึกข้อมูลทั่วไป แบบทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงบรรยาย และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว

ผลการวิจัยพบว่าบุคลากร มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง ระดับคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ขึ้นอยู่กับอายุ และตำแหน่งงานตามสายบังคับบัญชา คะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจในช่วงอายุระหว่าง 40-49 ปี สูงกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 20-29 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 2.1750, p < .05$) ตำแหน่งอาจารย์ระดับปฏิบัติการมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.654, p < .05$) และไม่พบวาระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีผลต่อความแตกต่างของคะแนนความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา รวมทั้งไม่พบความแตกต่างของการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาระหว่างกลุ่มบุคลากรที่มีอายุ ระยะเวลาปฏิบัติงาน และตำแหน่งตามสายบังคับบัญชาที่ต่างกัน

ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัยสามารถนำเป็นข้อมูลพื้นฐานในการส่งเสริม สนับสนุนกิจกรรมการให้ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาแก่บุคลากร โดยคำนึงถึงช่วงอายุ ระยะเวลาปฏิบัติ และตำแหน่งสายบังคับที่แตกต่างกัน ให้มีความเหมาะสม ซึ่งจะสามารถเน้นการส่งเสริมความรู้แก่บุคลากรในช่วงเริ่มต้นอายุของการทำงาน จึงจำเป็นที่ต้องมีระบบสนับสนุนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน วิทยาลัยต้องสร้างองค์ความรู้และความตระหนักตั้งแต่แรกเริ่มแก่บุคลากรที่เขาทำงานใหม่ เพื่อให้เกิด ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของกระบวนการประกันคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพในการทำงานที่แท้จริงของบุคลากรทุกระดับต่อไป

คำสำคัญ: ความรู้ ความเข้าใจ การมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ

* วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี

Knowledge, Understanding, and Participation in Quality Assurance Operation among Personnel at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi

Pensri Chungtanajaroenlert* Pachaya Tangsira*

Abstract

This descriptive research aimed to measure levels of knowledge, understanding, and participation in Quality Assurance Operation comparing between factors of age, work position, and years of working among personnel at Boromarajonani College of Nursing, Saraburi. There were 70 participants, which were nursing instructors, administrators, and clerical staff. Data were collected during the academic year 2010 using the Demographic & Work Data, and the Quality Assurance Questionnaires. Data were analyzed by using descriptive statistics and One Way ANOVA.

The result showed that the overall means of knowledge, understanding, and in the quality assurance operation of school personnel were at high level. Factor of age and job position were statistical significantly associated with the overall mean of knowledge and understanding in the quality assurance operation, but not years of working ($p < .05$). The overall means of knowledge and understanding of staff in the group of 40-49 years old was higher than those 20 - 29 years old ($t = 2.1750, p < .05$). The nursing instructors had higher scores of knowledge and understanding than the clerical staff ($t = 1.654, p < .05$). Among the clerical staff, although the score on participation in quality assurance operation was high, there was no significant different among different among factor of age, years of working, and job position.

It is recommended that finding could be used as a basis for promoting appropriate knowledge, of quality assurance for personnel with regards to age, period of practice, and where the different lines of management at the early years of work needs which needs to get knowledge support system, clear understanding about the Quality Assurance. The college must develop the knowledge and the awareness at the beginning of the personnel work commencement to be able to understand which important to quality assurance processes. This will lead to a culture of actual work quality of the personnel.

Keywords : knowledge and understanding, Participation, Quality Assurance

* Instructor, Boromarajonani of Nursing college, Saraburi, Thailand

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ทบวงมหาวิทยาลัยได้ประกาศนโยบายและแนวทางปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2539 เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม 2539 โดยกำหนดให้สถาบันศึกษาจัดให้มีระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อเป็นเครื่องมือในการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาบนพื้นฐานของเสรีภาพทางวิชาการและความเป็นอิสระในการดำเนินการของสถาบันอุดมศึกษา และจากพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรา 48¹ กำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีต่อหน่วยงานต้นสังกัดหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่ การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรองรับการประกันคุณภาพ ภายนอกและมาตรา 49 กำหนดให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์วิธีการประเมินคุณภาพภายนอกและนำการประเมินผลการจัดการศึกษา เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพสถานศึกษา ประกอบกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งจะต้องได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกอย่างน้อย 1 ครั้งในทุก 5 ปี

กระทรวงสาธารณสุขได้ประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยสังกัดกระทรวงสาธารณสุข พ.ศ. 2541 โดยกำหนดให้วิทยาลัยในสังกัดจัดให้มีระบบ และกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาในวิทยาลัย เพื่อเป็น

หลักประกันในการผลิตบุคลากรให้มี คุณภาพ โดยสถาบันพระบรมราชชนก ในฐานะหน่วยงานต้นสังกัดของวิทยาลัย ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เป็นหน่วยงานในสังกัดสถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข ได้พัฒนาการประเมินคุณภาพการศึกษา โดยเริ่มมีการนำแนวทางการประกันคุณภาพตามแนวทางของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจัดทำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้ในปี พ.ศ. 2541 โดยดำเนินการในรูปแบบวิทยาลัยเครือข่ายภาคกลาง ต่อมาในปี พ.ศ. 2543

วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ได้เข้าร่วมโครงการพัฒนาระบบบริหารคุณภาพของหน่วยงานตามระบบ ISO 9002 ตามนโยบายกระทรวงสาธารณสุขและผ่านการรับรองจากสถาบันรับรองมาตรฐาน ISO ในปีพ.ศ. 2544 และมีการนำระบบตัวบ่งชี้ (Key Performance Indicator) ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) มาประยุกต์ใช้ร่วมกับ ISO 9002 ในปีพ.ศ. 2545 ได้รับการตรวจประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ในปีพ.ศ. 2546 โดยมีการนำตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของ สมศ. และสถาบันพระบรมราชชนก มาจัดทำองค์ประกอบ ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมินของวิทยาลัย เพื่อเป็นแนวทางและเป้าหมายในการดำเนินงานให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับทิศทางการปฏิบัติการกิจของวิทยาลัยรับการประเมินมาตรฐานของสถาบันพระบรมราชชนกมาตรฐานการศึกษาของ สมศ. และสภาวิชาชีพ ในปีพ.ศ. 2549 วิทยาลัยได้รับการประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอกจาก สมศ. รอบสอง ในการพัฒนาระบบการศึกษาของประเทศเพื่อให้มีการพัฒนาสถาบันการศึกษาที่มีมาตรฐานระดับ

นานาชาติ ทำให้สมศ. และสกอ. มีการปรับเปลี่ยนตัวบ่งชี้อย่างต่อเนื่อง ทำให้ผู้รับผิดชอบงานในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี มีความตระหนักถึงการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจแก่นุคลากรทุกคนของวิทยาลัยเกี่ยวกับมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอกสถาบัน ซึ่งผู้วิจัยเชื่อว่าบุคคลได้รับความรู้หลายทาง ทั้งจากการอ่าน การฟัง การสังเกตหรือการรับรู้จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม จะสามารถทำให้เกิดความรู้ ความเข้าใจอย่างแท้จริง แก่บุคคลได้³

วิทยาลัยมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา และตัวบ่งชี้ที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างต่อเนื่อง แก่บุคลากรทุกระดับโดยมีกิจกรรม เช่น การอบรมให้ความรู้ตามสายปฏิบัติงาน การประชุมเชิงปฏิบัติการ จัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ให้ความรู้ เป็นต้น ส่งเสริมการเข้าร่วมประชุมทั้งในและนอกสถาบัน เพื่อให้เกิดมุมมองในการพัฒนาดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาและให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน รวมทั้งการส่งเสริมบรรยากาศในการนำการประกันคุณภาพมาเป็นส่วนหนึ่งของการทำงานของบุคลากร ผู้วิจัยมีความเชื่อว่าความรู้จะเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านสติปัญญาและทักษะต่างๆ รวมไปถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานการต่างๆ ของบุคลากรเป็นสิ่งสำคัญในการดำเนินงานที่ต่อเนื่อง เพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่วางไว้ และการมีส่วนร่วมเป็นการรวมในการตัดสินใจ ส่วนร่วมในการปฏิบัติงานส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์และส่วนร่วมในการประเมินผล⁴ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่สามารถดำเนินงานสำเร็จลงได้โดยบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้นแต่ต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกระดับเพื่อให้การดำเนินงานตามเป้าหมายที่วางไว้

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาถึงความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร เพื่อเป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาปรับปรุงระบบการส่งเสริม สนับสนุนองค์ความรู้ในการประกันคุณภาพการศึกษาให้สอดคล้องกับสมรรถนะการทำงานของบุคลากรแต่ละระดับ และเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาจากที่มีเพิ่มขีดความสามารถในการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนาคุณภาพ อย่างต่อเนื่อง

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามอายุ ตำแหน่งตามสายบังคับบัญชา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงพรรณนา (descriptive research) เพื่อต้องการอธิบายพร้อมทั้งจะแสดงลักษณะทั่วไป และวิเคราะห์และเปรียบเทียบถึงความรู้ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร จำแนกตามตามอายุ ตำแหน่งตามสายบังคับบัญชา และระยะเวลาในการปฏิบัติงาน

ประชากร คือ อาจารย์ ข้าราชการ และเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ที่ปฏิบัติงานในวิทยาลัยพยาบาลแห่งนี้ในปีการศึกษา 2553 ทุกคน จำนวน 94 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ แบ่งเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป ได้แก่ อายุระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่ง ตามสายบังคับบัญชาการ ได้รับข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษา

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาผู้วิจัยได้สร้างขึ้นโดยยึดความสอดคล้องของเนื้อหาของการประกันคุณภาพการศึกษาจากหน่วยงานหรือองค์กร คือสถาบันพระบรมราชชนก สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และสภาการพยาบาล จำนวน 22 ข้อ ลักษณะของคำตอบของข้อคำถามเป็นถูกผิด และใช้เกณฑ์การให้คะแนนดังนี้ ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน เกณฑ์การพิจารณา คะแนนแบ่งเป็น 3 ระดับ ตามแนวคิดของเบสท์ โดยเป็นข้อความที่ถูกต้อง 15 ข้อ ข้อความที่ผิด 7 ข้อ รวม 22 ข้อ อนึ่งในการแปลผลคะแนนความรู้ความเข้าใจในการประกันคุณภาพการศึกษาใช้วิธีการคือรวมคะแนนที่ได้อยู่ระหว่าง 0 - 22 หลังจากนั้นนำมาแบ่งค่าเฉลี่ยออกเป็น 3 ระดับตามเกณฑ์ของเบสท์ โดยมีสัดส่วน ดังนี้ คะแนน 0 - 7 แสดงว่ามีความรู้ ความเข้าใจในระดับต่ำ คะแนน 7.01 - 15 มีความรู้ ความเข้าใจในระดับปานกลาง และ คะแนน 15.01 - 22 มีความรู้ความเข้าใจในระดับสูงแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน ได้ค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Indemean: CVI) เท่ากับ .84 และนำไปทดสอบกับบุคลากร ที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 30 คน นำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่น โดยวิธี

ของ คูเดอร์ ริชาร์ดสัน 21 (Kuder-Richardson 21) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.86 แล้วจึงนำแบบทดสอบไปรวบรวมข้อมูล

ตอนที่ 3 แบบสอบถามการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร ในส่วนนี้ได้ดัดแปลงเครื่องมือที่พัฒนาโดย ธีัญญมล สุริยานิมิตสุข และคณะ (2548) ซึ่งข้อคำถามมีลักษณะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) คะแนน 5-1 คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 20 ข้อ สำหรับการแปลผลคะแนนเฉลี่ย โดยกำหนดใช้เกณฑ์เป็น 3 ระดับ ดังนี้ ค่าคะแนนเฉลี่ย 1.00 - 2.55 แสดงว่ามีส่วนร่วมในระดับต่ำ ค่าคะแนนเฉลี่ย 2.56 - 3.74 มีส่วนร่วมระดับปานกลาง และค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 -5.00 มีส่วนร่วมระดับสูง ซึ่งแบบสอบถามได้ผ่านการตรวจสอบค่าดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity Indemean: CVI) เท่ากับ .94 โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 3 ท่าน และนำไปทดสอบกับบุคลากรที่มีคุณสมบัติคล้ายกับกลุ่มตัวอย่างที่วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี พระพุทธบาท จำนวน 30 คน จากนั้นนำมาวิเคราะห์ความเชื่อมั่นโดยวิธีของครอนบาค (Cronbach 's alpha coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .95 แล้วจึงนำแบบสอบถามไปรวบรวมข้อมูล

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง

การวิจัยได้ผ่านการพิจารณาและอนุมัติจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี เลขที่ 531012 มีการพิทักษ์สิทธิแก่ผู้ตอบแบบสอบถาม โดยผู้ตอบแบบสอบถามมีสิทธิในการตัดสินใจตอบรับหรือปฏิเสธในการเข้าร่วมการวิจัย และระหว่างการวิจัยมีสิทธิที่จะถอนตัวเมื่อใด ก็ได้

โดยไม่ต้องแจ้งเหตุผล และไม่มีผลกระทบต่อการทำงานทั้งสิ้น พร้อมทั้งให้ความมั่นใจกับผู้ตอบแบบสอบถามว่าจะเก็บข้อมูลเป็นความลับ ไม่มีการเปิดเผยชื่อ – สกุล ซึ่งผลการวิจัยจะรายงานข้อมูลเป็นกลุ่ม และเมื่อวิเคราะห์ข้อมูลเรียบร้อยแล้วแบบสอบถามจะถูกทำลาย หลังจากผู้ตอบแบบสอบถาม รับประทานและสมัครใจเข้าร่วมการวิจัย จึงให้ลงนามในเอกสารยินยอมเข้าร่วมงานวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ทำการเก็บข้อมูลในระหว่าง เดือน สิงหาคม - กันยายน พ.ศ.2553 โดยผู้วิจัยแจกให้ผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งใช้เวลาประมาณ 20 นาที ในการตอบแบบสอบถาม เมื่อเรียบร้อยแล้วผู้วิจัย ได้ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูลก่อนนำไปวิเคราะห์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามกลับคืนเสร็จสมบูรณ์จำนวน 70 ชุด (จาก 94 ชุด) คิดเป็นร้อยละ 74.47

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลที่ได้นำมาโดยโปรแกรมสำเร็จรูป ใช้สถิติเชิงพรรณนา ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One Way ANOVA) และหากพบมีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติ จะทำการทดสอบโดยการเปรียบเทียบพหุคูณ (Multiple Comparison) แบบ Scheffe เพื่อหาความแตกต่างระหว่างคู่ต่อไป

ผลการวิจัย

ลักษณะทั่วไปของบุคลากรจำนวน 70 คนพบว่า อายุอยู่ระหว่าง 40- 49 ปี มากที่สุดคิดเป็นจำนวน 24 ราย (ร้อยละ 34.3) โดยมีอายุเฉลี่ยเท่ากับ 40.97 ปี (S.D. =11.85) รองลงมาอยู่ในช่วงอายุระหว่าง

50-59 ปี จำนวน 18 ราย (ร้อยละ 25.7) ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรเฉลี่ยเท่ากับ 16 ปี (S.D. = 11.49, Rang 1 - 35) อยู่ในช่วง 0 - 10 ปี มากที่สุด จำนวน 25 ราย (ร้อยละ 35.7) และน้อยที่สุดคือช่วง 31- 40 ปี จำนวน 8 ราย (ร้อยละ 11.4) ในส่วนของตำแหน่งตามสายบังคับบัญชาพบว่า มีตำแหน่งอาจารย์ปฏิบัติการและเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน มีจำนวน 32 ราย เท่ากัน (ร้อยละ 45.7) และตำแหน่งผู้บริหาร ร้อยละ 8.6

ในการได้รับข้อมูลเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า ได้รับข้อมูลจากงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยมากที่สุด จำนวน 66 ราย (ร้อยละ 92.9) รองลงมาคือการประชุมหรืออบรม จำนวน 64 ราย (ร้อยละ 91.4) และน้อยที่สุดคือ จากโทรทัศน์หรือวิทยุ จำนวน 3 ราย (ร้อยละ 2.9)

ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

พบว่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาของกลุ่มตัวอย่างโดยรวมอยู่ในระดับสูง (mean = 17.24, S.D. = 2.31) หากจำแนกระดับความรู้ ความเข้าใจตามค่าคะแนน พบว่าบุคลากรจำนวน 50 ราย มีค่าคะแนนระดับสูงมากที่สุด (ร้อยละ 71.4) และมีระดับปานกลางจำนวน 20 ราย รองลงมา (ร้อยละ 28.6) ซึ่งไม่พบค่าคะแนนระดับต่ำ หากพิจารณาตามช่วงอายุพบว่าอายุ 40- 49 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดอยู่ในระดับสูง (mean = 18.37, S.D. = 1.69) ในส่วนของระยะเวลาปฏิบัติงาน 11 - 20 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดอยู่ในระดับสูง (mean = 18.43, S.D. = 1.87) หากจำแนกตามตำแหน่งสายบังคับบัญชาพบว่าอาจารย์ระดับปฏิบัติมีค่าเฉลี่ยคะแนนสูงสุดอยู่ในระดับสูง (mean = 18.03, S.D. = 1.86) ดังตารางที่ 1 และ 2

ตารางที่ 1 จำนวน ค่าพิสัย ร้อยละ ของคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา
ของบุคลากร จำแนกตามระดับ (N = 70)

ระดับ	จำนวน	ค่าต่ำสุด- สูงสุด	ร้อยละ
ปานกลาง	20	10 - 15	28.6
สูง	50	16 - 21	71.4

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของ
กลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามช่วงอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และตำแหน่งสายบังคับบัญชา (N = 70)

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด- สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	p
อายุ (ปี)					
20 – 29 ปี	14 - 19	16.14 ^a	1.51	5.889	.001*
30 – 39 ปี	15 – 20	18.00	1.78		
40 – 49 ปี	15 – 21	18.37 ^a	1.69		
50 – 59 ปี	10 – 20	16.11 ^a	3.03		
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน(ปี)					
0 – 10	14 – 20	16.72	1.86	1.835	0.14
11 – 20	15 – 21	18.43	1.87		
21 – 30	10 – 20	17.00	2.84		
31 - 40	15 - 20	17.50	2.20		
ตำแหน่งสายบังคับบัญชา					
ผู้บริหาร	15 – 20	17.67	2.16	4.663	.013*
อาจารย์ระดับปฏิบัติการ	14 – 21	18.03 ^a	1.86		
เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	10 – 20	16.37 ^a	2.49		
โดยรวม	10 - 21	17.24	2.31		

p* < .05 , a = คู่ที่มีความแตกต่างกัน

เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยของ ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาจำแนก ตามช่วงอายุโดยสถิติการ วิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) พบว่ามีแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) ได้นำมาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนน ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพ การศึกษาจำแนกตามช่วงอายุ ทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' พบว่า ค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจในช่วงอายุระหว่าง 40 – 49 ปี สูงกว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีช่วงอายุระหว่าง 20 – 29 ปี และสูงกว่าช่วงอายุระหว่าง 50 – 59 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 2.1750, p < .05$) และ ($t = 2.2639, p < .05$) ตามลำดับ แต่เมื่อเปรียบเทียบ ระหว่างช่วงอายุระหว่าง อายุ 40 – 49 ปี และ ระหว่าง อายุ 30 – 39 ปี พบว่า ค่าเฉลี่ยของคะแนน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หากเปรียบเทียบค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามระยะเวลาในการปฏิบัติงานที่ต่างกัน พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติ แต่เมื่อเปรียบเทียบค่าคะแนน เฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษาตามตำแหน่งสายบังคับบัญชาที่ ต่างกัน พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติ ($p < 0.05$) นำไปเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของ คะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกัน คุณภาพการศึกษา จำแนกตามตำแหน่งสายบังคับ บัญชาในตำแหน่งผู้บริหาร อาจารย์ระดับปฏิบัติ การและเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ทดสอบเป็นรายคู่ ด้วยวิธี Scheffe' ก็พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยในตำแหน่ง อาจารย์ระดับปฏิบัติการสูงกว่าตำแหน่งเจ้าหน้าที่ สายสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ($t = 1.654, p < .05$)

การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานประกัน คุณภาพการศึกษา

พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของ บุคลากรโดยรวมอยู่ในระดับสูง ($mean = 4.06, S.D. = 0.55$) หากพิจารณาตามช่วงอายุพบว่า ช่วงอายุ 30 – 39 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนการมีส่วนร่วมสูงที่สุด อยู่ในระดับสูง ($mean = 4.28, S.D. = 0.39$) หาก จำแนกตามระยะเวลาปฏิบัติงาน พบว่า ระยะเวลา 11 – 20 ปี มีค่าเฉลี่ยคะแนนของการมีส่วนร่วม สูงที่สุด ซึ่งอยู่ในระดับสูง ($mean = 4.31, S.D. = 0.45$) และหากจำแนกตามตำแหน่งสายบังคับ บัญชาจะพบว่าตำแหน่งระดับผู้บริหารมีค่าเฉลี่ย คะแนน การมีส่วนร่วมสูงที่สุด และอยู่ในระดับสูง เช่นกัน ($mean = 4.53, S.D. = 0.45$)

หากเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยการมี ส่วนร่วมในการดำเนินงานประกันคุณภาพการ ศึกษาจำแนกตามอายุ ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน และตำแหน่งสายบังคับบัญชาที่ต่างกัน พบว่าค่า คะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วม ต่อการดำเนินงาน ประกันคุณภาพการศึกษา ไม่มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยสถิติ การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One way ANOVA) ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 เปรียบเทียบค่าพิสัย ค่าคะแนนเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพ การศึกษาของบุคลากรจำแนกตามช่วงอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงาน และตำแหน่งสายบังคับบัญชา (N = 70)

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด- สูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบน มาตรฐาน	F	p
อายุ (ปี)					
20 – 29 ปี	3.00 – 4.85	3.89	0.56	2.324	0.08
30 – 39 ปี	3.85 – 5.00	4.28	0.39		
40 – 49 ปี	2.55 – 5.00	4.17	0.63		
50 – 59 ปี	3.00 – 4.75	3.88	0.49		
ระยะเวลาการปฏิบัติงาน(ปี)					
0 – 10	3.00 – 5.00	4.00	0.57	2.119	.11
11 – 20	3.65 – 4.95	4.31	0.45		
21 – 30	2.55 – 5.00	4.08	0.58		
31 - 40	3.00 – 4.35	3.72	0.47		
ตำแหน่งสายบังคับบัญชา					
ผู้บริหาร	3.95 – 5.00	4.53	0.45	2.488	.09
อาจารย์ระดับปฏิบัติการ	2.55 – 4.95	4.03	0.57		
เจ้าหน้าที่สายสนับสนุน	3.00 – 5.00	3.99	0.52		
โดยรวม	2.55 – 5.00	4.06	0.55		

สรุปและอภิปรายผล

ผลการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ว่าพบว่าบุคลากร มีคะแนนเฉลี่ยโดยรวมของ ความรู้ ความเข้าใจ และการมีส่วนร่วมประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ในระดับสูง ระดับคะแนนเฉลี่ยของความรู้ ความเข้าใจการประกันคุณภาพ การศึกษาของบุคลากรมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ขึ้นอยู่กับอายุและตำแหน่งตามสายบังคับบัญชา และไม่พบวาระยะเวลาในการปฏิบัติงานของบุคลากรมีผลต่อความแตกต่างของคะแนนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การประกัน คุณภาพการศึกษา รวมทั้งไม่พบความแตกต่างของการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพ การศึกษาระหว่างกลุ่มบุคลากรที่มีอายุระยะเวลาปฏิบัติงาน และตำแหน่งตามสายบังคับบัญชาที่ต่างกัน จึงขออภิปรายผลการวิจัยดังนี้

ความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับ การประกันคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี พบว่าคะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับสูง และเมื่อพิจารณาทั้งช่วงอายุ ระยะเวลาการปฏิบัติงานรวมทั้งตำแหน่งสายบังคับบัญชาพบว่าคะแนนเฉลี่ยแต่ละช่วงอยู่ใน

ระดับสูงทั้งหมด และหากพิจารณาตามประเด็นคำถามในการทดสอบความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่า ในประเด็นที่ 1 ในเรื่องของความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษานุคลากรกลุ่มตัวอย่างตอบคำถามถูกมากที่สุดเฉลี่ยร้อยละ 95.7 รองลงมาในส่วนของประเด็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเฉลี่ยร้อยละ 79.83 และน้อยที่สุดในประเด็นเกี่ยวกับระบบ และกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาคิดเป็นร้อยละ 71.29 ซึ่งอธิบายได้ว่าระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาได้มีการพัฒนาปรับปรุงจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการประกันคุณภาพการศึกษาในประเทศอย่างต่อเนื่องจึงมีความจำเป็นต้องเรียนรู้ถึงระบบ และกระบวนการที่ปรับเปลี่ยนได้ และในส่วนของหลักเกณฑ์ตัวบ่งชี้ในการประกันคุณภาพการศึกษามาตรฐานทั้งสำนักงานคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ.) รวมทั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (สมศ.) ที่มีการพัฒนาเกณฑ์ตัวบ่งชี้ ที่ยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถาบันการศึกษาในประเทศจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้บุคลากรในวิทยาลัยต้องมีการติดตามพัฒนาความก้าวหน้าในการประกันคุณภาพการศึกษายุคปัจจุบันอย่างต่อเนื่อง เมื่อพิจารณาโดยรวมบุคลากรกลุ่มตัวอย่างที่ตอบคำถามถูกในภาพรวมคิดเป็น ร้อยละ 82.27 สะท้อนให้เห็นได้ว่าบุคลากรของวิทยาลัยได้มีการติดตามความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งจากการจัดกิจกรรมการให้ความรู้ในรูปแบบการเข้าร่วมประชุมอบรม ทั้งภายใน และภายนอกวิทยาลัย การจัดประชุมเชิงปฏิบัติการการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ รวมทั้งการจัดบอร์ดประชาสัมพันธ์ ซึ่งเป็นรูปแบบกิจกรรมต่างๆ ที่หลากหลาย ส่งผลให้บุคลากรเล็งเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาที่ เป็นกลไกสำคัญในการทำงานของบุคลากรวิทยาลัย

เปรียบเทียบความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา หากจำแนกตามช่วงอายุ พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้แม้ว่าทุกช่วงอายุ จะมีระดับความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับสูงก็ตาม แต่หากพิจารณาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างช่วงอายุจะพบได้ว่าในช่วงอายุ 20 – 29 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุที่เริ่มต้นสู่การเรียนรู้สิ่งต่างๆ ในการทำงานทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพ และภาระงานที่หลากหลายจึงทำให้ค่าคะแนนเฉลี่ยของความรู้ของบุคลากรในช่วงอายุดังกล่าวต่ำกว่าช่วงอายุ 40 - 49 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่าเพราะช่วงอายุของบุคลากรที่มีอายุ 40 – 49 ปี เป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบหน้าที่ความรับผิดชอบที่สำคัญในการพัฒนางานต่าง ๆ ทั้งนี้ในช่วงอายุดังกล่าวถือได้ว่าอยู่ในช่วงวัยผู้ใหญ่วัยกลางคนมักจะประสบความสำเร็จในด้านการงานหรือมีการ โยกย้ายตำแหน่งหน้าที่สูงขึ้น ทำให้ต้องมีการปรับตัวสร้างวิสัยทัศน์การเรียนรู้ด้วยตนเองเพื่อการเตรียมความพร้อมที่จะก้าวขึ้นไปสู่ผู้บริหารของสถาบันในอนาคต รวมทั้งจะมีความรับผิดชอบต่อหน้าที่การงานสูงกว่าคนหนุ่มสาว และมีวุฒิภาวะในด้านสติปัญญา ด้านอารมณ์ รวมทั้งความมุ่งมั่นตั้งใจ ในการทำหน้าที่ของตนเองทั้งที่ได้รับมอบหมายหรือการมีส่วนร่วมขององค์กร พยายามเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่มีผลต่อการทำงาน แม้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยของช่วงอายุ 50 – 59 ปี อยู่ในระดับสูงก็ตามแต่หากเปรียบเทียบรายคู่พบว่ามีความคะแนนเฉลี่ยต่ำกว่า กลุ่มที่ช่วงอายุ 40 – 49 ปี อธิบายได้ว่าในช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงวัยผู้ใหญ่ตอนปลายซึ่งพบได้ว่ากลุ่มดังกล่าวนี้เตรียมพร้อมในการเกษียณ วางแผนในการเปิดโอกาสแก่บุคลากรรุ่นหลัง ในการดำเนินงาน จึงส่งผลให้ความต้องการในการ เรียนรู้ลดลงตามมาได้

หากเปรียบเทียบกับระยะเวลาปฏิบัติงานที่แตกต่างกันค่าคะแนนความรู้ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งทุกช่วงระยะเวลาปฏิบัติงานของบุคลากรพบว่ามีความรู้เฉลี่ยความรู้อยู่ในระดับสูงซึ่งสอดคล้องกับช่วงอายุ เพราะเป็นช่วงของการเริ่มต้นในการทำงานที่จำเป็นต้องมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานอย่างต่อเนื่อง จะพบได้ว่าค่าคะแนนเฉลี่ยความรู้ ความเข้าใจของบุคลากรที่มี ช่วงระยะเวลาปฏิบัติงาน 0 - 10 ปี จะอยู่ในระดับสูงที่สุดตาม แต่พบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด (mean=16.72) และพบได้ว่าช่วงระยะเวลาการปฏิบัติงาน 11- 20 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยที่สูงที่สุด (mean =18.43) อธิบายได้ว่าประสบการณ์ในการทำงานที่เพิ่มมากขึ้นจะส่งผลให้มีเกิดความรู้ ความเข้าใจแก่บุคลากรได้เพิ่มขึ้นเช่นกัน และเมื่อเปรียบเทียบตามตำแหน่งสายบังคับบัญชาที่แตกต่างกันพบว่าค่าคะแนนเฉลี่ยต่างกัน ซึ่งตำแหน่งผู้บริหารมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อธิบายได้ว่าผู้บริหารมีบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการประกันคุณภาพโดยตรง รวมทั้งมีส่วนร่วมในการประชุมอบรมทั้งในและนอกวิทยาลัย ในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์อีกทั้งมีประสบการณ์ในการบริหารงานของผู้บริหารด้วย และส่งผลให้ผู้ที่อยู่ใต้บังคับบัญชา มีความรู้ในด้านนั้น ๆ และพบว่าบุคลากรตำแหน่งอาจารย์ ผู้ปฏิบัติงานมีความรู้เฉลี่ยสูงกว่าบุคลากรสายสนับสนุนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ อธิบายได้ว่าอาจารย์ผู้ปฏิบัติงานมีบทบาทหน้าที่ในการรับรู้ รับทราบ ต้องเข้าร่วมกิจกรรม และการดำเนินการประกันคุณภาพโดยตรง ทั้งยังเข้าร่วมกิจกรรมในการเสริมความรู้ ความเข้าใจในตัวเองซึ่งในการประกันคุณภาพการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงเพื่อพัฒนางานจากหน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยอย่างต่อเนื่อง

ย่อมส่งผลให้อาจารย์ผู้ปฏิบัติงานเกิดความรู้ ความเข้าใจเพิ่มมากขึ้น แต่ถึงแม้ว่าตำแหน่งเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน มีระดับค่าคะแนนเฉลี่ย น้อยที่สุด แต่ยังพบว่าอยู่ในระดับสูง อธิบายได้ว่า วิทยาลัยไม่ได้มุ่งจัดกิจกรรมแก่ผู้บริหาร หรืออาจารย์ผู้ปฏิบัติงานเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมความรู้ โดยการจัดกิจกรรมการให้ความรู้แก่บุคลากรสายสนับสนุนเช่นกัน แต่ในการจัดกิจกรรมต่างๆ อาจต้องพิจารณาถึงข้อจำกัดหรือความเหมาะสม ในการจัดกิจกรรมการ ควรคำนึงถึงบทบาทหน้าที่ ความรับผิดชอบตามสายงานของบุคลากรแต่ละระดับด้วย ซึ่งพบว่าบุคลากรสายสนับสนุนมีความรู้ ความเข้าใจที่จะสามารถช่วยเหลือสนับสนุน การดำเนินงานของหน่วยงานส่งผลลัพธ์ที่มีคุณภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี พบว่าการมีส่วนร่วมของบุคลากรอยู่ในระดับสูง แม้จะจำแนกทั้งช่วงอายุระยะเวลาการปฏิบัติงาน และตำแหน่งสายบังคับบัญชาก็ตาม อธิบายได้ว่าในการพัฒนา การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี ที่ได้เริ่มมีการนำระบบบริหารงานคุณภาพ ISO 9002 มาประยุกต์ใช้ในปี พ.ศ 2543 บุคลากรของวิทยาลัยต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ตั้งแต่ต้นจนถึงปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ Burridge and Ribbins (1995)⁷ ได้เสนอว่าการประกันคุณภาพการศึกษาควรให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องของเขามีส่วนร่วมเท่าที่ทำได้ และควรให้เกิดความรู้สึกรับผิดชอบ และความรู้สึกรับเป็น เจ้าของสถานศึกษาเพื่อจะให้เกิดจากความร่วมมือ และการมีส่วนร่วม ในการดำเนินการดำเนินการกำกับ ติดตามและการประเมิน สอดคล้องกับการศึกษาของจันทิมา จารณศรี (2549)⁸ ศึกษา ระบบประกันคุณภาพการศึกษา : กรณีศึกษาวิทยาลัย

พยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี พบว่าปัจจัยที่ส่งเสริมในงานประกันคุณภาพการศึกษาที่สำคัญคือบุคลากรมีความมุ่งมั่น มีความรับผิดชอบที่จะมีส่วนร่วมในดำเนินการ

สำหรับการมีส่วนร่วมของสายบังคับบัญชาตำแหน่งผู้บริหารมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุดซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาผู้บริหารมีบทบาทสำคัญที่จะร่วมคิดร่วมวางแผนร่วมดำเนินการ ร่วมสนับสนุนและร่วมติดตามประเมินผลตาม กระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ผู้บริหารของวิทยาลัยมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบโดยเป็นคณะกรรมการการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ในฐานะกรรมการประกันคุณภาพของวิทยาลัย ส่งผลถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาทุกขั้นตอน รวมทั้งเป็นแกนนำสำคัญให้เกิดการมีส่วนร่วมของสายบังคับบัญชาที่ตนเองรับผิดชอบ¹⁰ ซึ่งผู้บริหารเป็นตัวจักรสำคัญในการขับเคลื่อนนโยบายการบริหารและการวางแผนทางการปฏิบัติให้กับบุคลากรสถาบันจึงทำให้ผู้บริหารมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพในระดับมาก¹⁰ และสอดคล้องกับการศึกษาของ กนกวลี ไทยน้อย (2544)⁶ พบว่าปัจจัยที่สำคัญที่สุดแห่งความสำเร็จในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาฯ หรือ กล่าวว่ Key Success Factor ที่สำคัญที่สุดของการดำเนินการประกันคุณภาพคือ “การสนับสนุนจากผู้บริหาร” ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความสามารถในองค์ความรู้อันเป็นประโยชน์อีกทั้งมีประสบการณ์ในการบริหารงานในด้านวิชาชีพ ผู้บริหารจะต้องมีความสามารถในการมองการณ์ในการดำเนินงานที่เป็นไปได้ขององค์กร และสามารถสร้างให้เกิดวิสัยทัศน์ร่วมในองค์กรให้ได้ คณะวิชาต้องดำเนินการที่จะทำให้ผู้ใดบังคับบัญชาเล็งเห็นถึงความสำคัญ ตระหนักถึง

ประโยชน์และมีความมุ่งมั่นตามด้วย อย่างไรก็ตามการดำเนินการประกันคุณภาพฯ แม้ในขณะทีประสบความสำเร็จไปแล้วก็เป็นระยะเวลาของการเริ่มต้นเท่านั้น การเริ่มจากผู้บริหาร (Top down) เป็นสิ่งที่ดีและ ควรทำหากต้องการให้งานเกิดผลสำเร็จอย่างจริงจัง แต่ในการพัฒนาที่ยั่งยืนนั้น การร่วมแสดง ความคิดเห็น และการร่วมมือจากฝ่ายล่าง (Bottom up) ก็เป็นสิ่งที่ควรที่จะพัฒนาให้เกิดต่อไป และแม้ว่าตำแหน่งบังคับบัญชาสายเจ้าหน้าที่สายสนับสนุนจะมีค่าคะแนนเฉลี่ยการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาที่น้อยที่สุดก็ตาม แต่พบว่าอยู่ในระดับสูง ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าเจ้าหน้าที่สายสนับสนุน ได้มีความตระหนักถึงการมีส่วนร่วมของกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในแต่ละขั้นตอน ตามบทบาทหน้าที่ของตนเองรับผิดชอบพบว่าบทบาทการมีส่วนร่วมส่วนใหญ่จะเป็นลักษณะการร่วมทำงานในตัวบ่งชี้ที่รับผิดชอบและร่วมกิจกรรมเตรียมความพร้อมการตรวจประเมินตามที่วิทยาลัยกำหนด

จากการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า บุคลากรที่มีอายุระยะเวลาปฏิบัติงาน และตำแหน่งสายบังคับบัญชาที่ต่างกันพบว่าการมีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน อธิบายได้ว่าตั้งแต่ในปี.ศ 2546 สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาได้สร้างระบบประกันคุณภาพและกำหนดให้สถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งนำระบบประกันคุณภาพมาใช้ในการพัฒนาสถาบันเพื่อเป็นมาตรฐานเดียว สถาบันพระบรมราชชนกได้นำแนวทางของ สมศ. มาจัดทำองค์ประกอบและตัวบ่งชี้การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในวิทยาลัยแต่ละแห่งมีระบบคุณภาพ ปัจจุบันมีระบบคุณภาพการศึกษานานในบุคลากรของวิทยาลัย

มีส่วนร่วมตามบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบ และตามภารกิจของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของธัญญมล สุริยานิมิตสุขและคณะ (2548)¹¹ ซึ่งเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของบุคลากรต่อการประกันคุณภาพการศึกษาจำแนกตามอายุของบุคลากรและระยะเวลาการปฏิบัติงาน พบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

หากพิจารณาตามอายุจะพบได้ว่าช่วงอายุ 30-39 ปี มีค่าคะแนนเฉลี่ยของการมีส่วนร่วมที่สูงสุด (mean = 4.28) รองลงมาคือช่วงอายุ 40-49 ปี (mean = 4.17) อธิบายได้ว่าบุคลากรในช่วงวัยดังกล่าว ซึ่งเป็นกลุ่มวัยทำงานมีบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบในภารกิจต่างๆ ได้มีส่วนร่วมการวางแผน กำหนดนโยบาย การเข้าร่วมประชุมการเขียนรายงานตนเอง การดำเนินงาน ตรวจสอบติดตามการเข้าร่วมกิจกรรมเมื่อมีคณะกรรมการตรวจประเมินคุณภาพ การศึกษาจากภายนอกสถาบัน ซึ่งพบได้ว่าบุคลากรช่วงอายุดังกล่าวมีโอกาสในการมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของการประกันคุณภาพการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับบุคลากรที่มีช่วงระยะเวลาการทำงาน 11- 20 ปี ที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด (mean = 4.31) และระยะเวลาการปฏิบัติงาน 21 - 30 ปี เช่นกันที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยรองลงมา (mean = 4.08) ซึ่งจะพบได้ว่าค่าคะแนนการมีส่วนร่วม จะมีระดับน้อยลงในช่วงอายุ 50 - 59 ปี และระยะเวลาการปฏิบัติงานในช่วง 31 -40 ปี อธิบายได้ว่าบทบาทการมีส่วนร่วมของบุคลากรกลุ่มเหล่านี้ อาจลดบทบาทลงจากผู้ที่ต้องดำเนินงานต่าง ๆ มาสู่การเป็นที่ปรึกษาในการดำเนินงานในแต่ละกิจกรรมแทน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านการบริหาร จากการศึกษา แม้พบว่า ระดับความรู้ ความเข้าใจและการมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับสูงก็ตาม แต่พบข้อสังเกตแก่ผู้บริหารหรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ที่ควรคำนึงถึงบุคลากรที่เข้ามาปฏิบัติงานใหม่ในวิทยาลัย ซึ่งต้องมีระบบสนับสนุนความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน เหมาะสม โดยมีระบบที่เลี้ยงให้คำปรึกษา มีการสร้างความตระหนัก เพื่อให้เกิดความรู้ และส่งผลให้เห็นความสำคัญ ของกระบวนการประกันคุณภาพ ซึ่งนำไปสู่การเกิดวัฒนธรรมคุณภาพที่แท้จริงของบุคลากรต่อไป

2. ด้านการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา ควรมีการจัดกิจกรรมแก่บุคลากรตามสมรรถนะการทำงาน เพื่อให้มีการพัฒนาความรู้อย่างต่อเนื่อง รวมทั้งส่งเสริมบุคลากรได้พัฒนาความรู้ โดยการเข้าถึงข้อมูลด้านการประกันคุณภาพการศึกษาด้วยตนเอง เพื่อสะท้อนถึงความตระหนักและความต้องการการมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง

3. การศึกษาวิจัย ควรมีการศึกษาถึงประสิทธิภาพในการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่ต่อเนื่องและติดตามถึงพฤติกรรมการทำงานที่มีคุณภาพของบุคลากรต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพฯ : หางหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์, 2554.

2. สถาบันพระบรมราชชนก. **คู่มือการประกันคุณภาพภายใน สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข**, 2551.
3. Bloom, BS. **Handbook: cognitive domain**. New York: Longman; 1956.
4. ชาติชาย ณ เชียงใหม่. **การมีส่วนร่วมของประชาชน และการสนับสนุนการพัฒนาขององค์กรประชาชน**. สำนักวิจัยสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, 2533.
5. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน). **คู่มือการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสาม (พ.ศ ๒๕๕๔ -๒๕๕๘) ระดับอุดมศึกษา ฉบับสถานศึกษา พ.ศ ๒๕๕๔**, สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน), 2554.
6. กนกวลี ไทน้อย. **กรณีศึกษาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยมหิดล. (วิทยานิพนธ์) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์**; 2544.
7. Burrige, E., and Ribbins, P. **Promoting improvement in schools: aspects of quality in Birmingham**. In P. Ribbins and E. Burrige (eds.) *Improving education: promotion quality in schools*. London: Cassell; 1995: P. 191-217.
8. จันทิมา จารณศรี และภัชญา ชงศิลา. **การศึกษาระบบประกันคุณภาพการศึกษา: กรณีศึกษาวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี**. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สระบุรี; 2549.
9. จตุพร ชิดดี, สวัสดิรัตน์ พลอินทร์ และจันทร์จิรา สีสว่าง. **ความคิดเห็นต่องานประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากร วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี**. วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี; 2550.
10. สุระพงศ์ ทองพันชั่ง. **การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษาในประเทศไทย. (การค้นคว้าแบบอิสระ)** เชียงใหม่: มหาวิทยาลัยเชียงใหม่; 2545.
11. ธัญญมล สุริยานิมิตสุข จิตตรา ผลมี และกิตติพร สมที. **การรับรู้และการมีส่วนร่วมของบุคลากรวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี**. วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชลบุรี; 2548.